

Ivanova Olga

Doctor of economic sciences, head of sector

*Research Center for Industrial Development Problems National Academy of
Sciences of Ukraine,*

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (Kharkiv, Ukraine)

Laptiev Viacheslav

PhD in Economics, Associate Professor,

Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (Kharkiv, Ukraine)

**METHODOLOGICAL SUPPORT FOR IMPROVING THE PROCESS
OF ORGANIZING THE EXAMINATION OF LEGISLATIVE ACTS IN THE
ECONOMIC SPHERE**

Іванова О.Ю.

доктор економічних наук, зав. сектору

*Науково-дослідний центр індустріальних проблем розвитку НАН
України, Simon Kuznets Kharkiv National University of Economics (Харків,
Україна)*

Лаптєв В.І.

кандидат економічних наук, доцент,

*Харківський національний економічний університет імені Семена Кузнеця
(Харків, Україна)*

**МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ПРОВЕДЕННЯ
ЕКСПЕРТИЗИ ЗАКОНОДАВЧИХ ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ
АКТІВ В ЕКОНОМІЧНІЙ СФЕРІ**

***Annotation.** The article substantiates the methodological support for improving the process of organizing the examination of legislative and regulatory acts in the economic sphere. Directions and recommendations regarding legislative ability and legislative process in the framework of the examination of legislative acts are proposed.*

***Key words:** expertise; law project, regulatory act, feasibility study, monitoring.*

***Анотація.** В статті обґрунтовано методичне забезпечення удосконалення процесу організації проведення експертизи законодавчих та нормативно-правових актів в економічній сфері. Запропоновано*

напрями та рекомендації відносно законодавчої спроможності та законотворчого процесу в межах проведення експертизи законодавчих актів.

Ключові слова: експертиза; законопроект, нормативно-правовий акт, техніко-економічна експертиза, моніторинг.

Експертне забезпечення відіграє важливу роль в законодавчому процесі та формуванні умов щодо соціально-економічного розвитку в країні та розвитку підприємницької активності. Воно дозволяє грамотно і чітко оформити зміст законопроекту, врегулювати правові основи законопроекту, уникнути протиріч з внутрішнім і міжнародним правом тощо.

Реалії сьогодення підтверджують, що серйозною перешкодою на шляху успішного соціально-економічного розвитку України є низька якість прийнятих законодавчих актів. Одним з шляхів підвищення якості прийнятих законодавчих та нормативно-правових актів – впровадження нових підходів в процедуру проведення експертної діяльності.

«Недоліки в розробці законопроектів і організації законодавчого процесу важким тягарем лягають на країну і плечі її громадян, створюючи безліч проблем в реалізації законів та правозастосовної практики» [1].

Розвиток і зміна законодавства України неможливі без наукової обґрунтованості правотворчих рішень, теоретичного доведення нових підходів до правових актів. Якість правової норми служить досягненню цілей регулювання – визначення людської поведінки. Ця якість забезпечується юридично-правильною побудовою норми поведінки в тексті нормативно-правового акта. Підготовча робота з розробки нормативно-правового акта є складною та відповідальною діяльністю, де застосовуються як теоретичні напрацювання, так і практичні навички [2]. Отже науковий підхід до обґрунтування організаційно-методичного забезпечення удосконалення процесу організації проведення експертизи законодавчих та нормативно-правових актів в економічній сфері має на меті:

по-перше, виявити недоліки в існуючому механізмі прийняття законодавчих та нормативно-правових актів в Україні;

по-друге, виявити недоліки в наявній методиці проведення експертизи законодавчих та нормативно-правових актів;

по-третє, розробити науково обґрунтовану послідовність дій з удосконалення процесу організації проведення експертизи законодавчих та нормативно-правових актів в економічній сфері;

по-четверте, удосконалити процедуру прийняття законів;

по-п'яте, підвищити якість законодавчих та нормативно-правових актів в економічній сфері;

по-шосте, отримати соціальний та економічний ефект для активізації підприємницької діяльності в країні та її регіонів.

Отже схематично послідовність етапів організаційно-методичного забезпечення удосконалення процесу організації проведення експертизи законодавчих та нормативно-правових актів в економічній сфері наведено на рис. 1.

Як зазначено в документі [2] правова експертиза «одна з найважливіших форм використання спеціальних знань, оскільки залучення експертів, а отже, фахівців у певній галузі науки, дає можливість для всебічного і повного вивчення проекту нормативно-правового акта і розробку рекомендацій для його удосконалення».

В якості рекомендацій відносно законодавчої спроможності та законотворчого процесу в межах експертизи законодавчих актів у Верховній Раді України основі пропозицій у Звіті Європейського Парламенту щодо внутрішньої реформи та підвищення інституційної спроможності Верховної Ради України слід запропонувати наступне:

необхідність посиленій координації та взаємодії між ініціаторами законодавства у Кабінеті Міністрів України, Адміністрації Президента України та Верховній Раді України;

внесенню Урядом до ВРУ важливого законопроекту має передувати подання до профільного комітету ВРУ «Білої Книги», що пояснює політичні цілі запропонованого законопроекту та заходи, які пропонується здійснити [3];

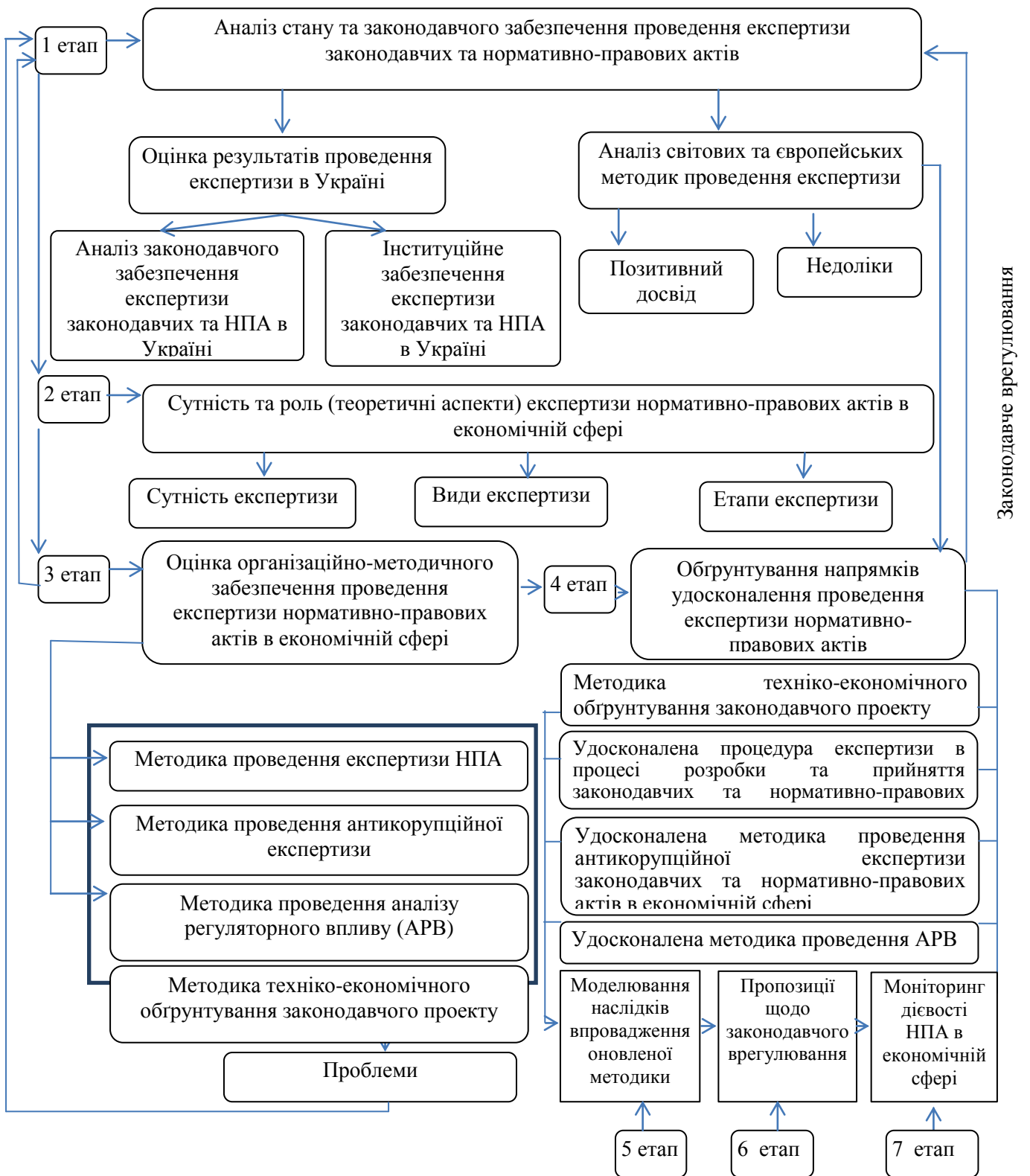

Рис. 1. Схема методичного забезпечення удосконалення процесу організації проведення експертизи законодавчих та нормативно-правових актів в економічній сфері

процедури ухвалення законодавства у Верховній Раді України слід переглянути з метою запровадження системи голосування за звичайні Закони

простою більшістю за умови наявності кворуму. Мінімальний кворум для ухвалення законів має бути встановлений у відповідності з міжнародними нормами. Вимога щодо абсолютної більшості голосів повинна бути збережена для ухвалення особливих законів виняткової важливості, перелік яких слід визначити з урахуванням міжнародної практики [3, с. 8-9];

впровадження механізму комплексного проведення експертизи законодавчих актів на всіх важливих етапах проходження проектів Закону;

законодавче закріплення вимоги та критеріїв відбору експертів для проведення всіх видів експертизи законодавчих та нормативно-правових актів в економічній сфері;

розробка критеріїв відбору законопроектів для яких необхідно проходити техніко-економічну експертизу та, відповідно, розробка методик її проведення;

розробити ключові показники результативності законодавчих актів в економічній сфері для проведення моніторингу дієвості законодавчих актів та НПА в економічній сфері тощо.

При розробці організаційно-методичного підходу до удосконалення процесу організації експертизи законодавчих та нормативно-правових актів в економічній сфері або нових методик проведення експертно-аналітичної діяльності важливим є використання зарубіжного досвіду організації цієї роботи, з огляду на те, що в деяких зарубіжних країнах є практика проведення подібної експертизи, а головне, це відомі переваги та недоліки даної процедури, що може знизити ризики неефективності експертизи в сучасних умовах в Україні.

REFERENCES:

1. Стандарты экспертизы законодательства: Руководство по применению. 2-е издание /Жогорку Кенеш КР, Европейский Союз, ПРООН. – Б.: 2012. – 124 с.
2. Правова експертиза нормативно-правових актів. Методичні рекомендації. Міністерство юстиції України. 2015. 16 с.
3. Доповідь та дорожня карта щодо внутрішньої реформи та підвищення інституційної спроможності Верховної Ради України. 2016. 89 с. URL: <http://www.europarl.europa.eu/resources/library/media/20160301RES16508/20160301RES16508.pdf>